

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022 – 2025

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul a fost elaborat de către un grup de lucru constituit, conform Ordinului MAI nr.27 din 21 ianuarie 2022 „Cu privire la coordonarea unitară a procesului de elaborare a programelor de dezvoltare sectoriale în cadrul MAI”.

2. Condițiile ce au impus modificarea actului normativ și finalitățile urmărite

Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025 (în continuare - Program) este un document de politici, pe termen mediu, precum și de viziune strategică, asumat de către Ministerul Afacerilor Interne și care indică direcția de dezvoltare a țării în domeniul prevenirii și gestionării situațiilor de urgență și excepționale.

Programul este parte a matricei de implementare a Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030.

Documentul a fost elaborat în corelare cu Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, Strategia națională de dezvoltare Moldova 2030, Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asocierie între Republica Moldova, pe de o parte și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Decizia nr. 1313/2013/EU privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

Siguranța cetățenilor și securitatea publică reprezintă un element public fundamental pe care Guvernul, prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, este angajat să-l producă.

Protecția civilă este unul din domeniile de activitate ale Guvernului atribuite în competența MAI, în raport cu care ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele aferente, de a elabora politici publice eficiente, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului, care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.

Problemele și riscurile domeniului situațiilor de urgență vor fi abordate, pentru prima dată, integrat, într-un document de politici publice. Potrivit datelor statistice, pe teritoriul Republicii Moldova se produc anual, în medie, circa 300 situații excepționale și circa 20 de mii de situații de urgență, iar pentru asigurarea unui management eficient, este necesară o intervenție complexă a autorităților publice, inclusiv a salvatorilor și pompierilor. Eforturile depuse pentru consolidarea și modernizarea acestui segment nu sunt suficiente pentru a face față schimbărilor climatice, care anual majorează numărul și efectele situațiilor excepționale de amploare cu caracter natural, precum și celor cu caracter tehnogen sau biologic-social. În esență, toate tipurile de situații de urgență necesită o abordare rapidă și un timp minim de intervenție pentru a diminua efectele acestora. Pentru comparație, timpul maxim de reacție admis în țările europene variază între 8 și 15 minute, iar în Republica Moldova, în anul 2020 cel mai lung timp la o intervenție a fost de circa 58 de minute.

Mai mult, gestionarea riscurilor producerii situațiilor de urgență și excepționale are un raport de costuri-beneficii ridicat, iar reziliența la acestea reprezintă unul din aspectele fundamentale ale dezvoltării durabile ale statului.

Reducerea eficientă a riscului producerii situațiilor de urgență și excepționale va contribui, în mare măsură, la diminuarea pierderilor umane și celor materiale.

Managementul eficace a situațiilor de urgență și excepționale necesită o bază instituțională solidă, care poate fi fortificată prin consolidarea capacităților intersectoriale, prin facilitarea informațiilor și prin mecanisme eficace de coordonare.

Dialogul multilateral cu părțile interesate și implicate ar trebui formalizat în cadrul unui sistem național integrat de management al situațiilor excepționale, rezultatul scontat care va prevedea inclusiv elaborarea de recomandări pentru evaluarea riscurilor situațiilor excepționale cu caracter natural a unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, având ca scop planificarea măsurilor de protecție a populației și proprietăților.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025 este în concordanță cu Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 88/2021, care, printre acțiunile prioritare, stabilește creșterea capacității de intervenție și reducerea timpului de reacție la solicitarea cetățenilor, inclusiv eliminarea și reducerea riscurilor și amenințărilor în sectorul de ordine publică și securitate, frontieră și intervenții de urgență.

Programul va asigura realizarea Capitolului 22 din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, care prevede „Cooperarea în vederea îmbunătățirii prevenirii dezastrelor naturale și a celor provocate de om, a pregătirii pentru acestea și a reacției față de ele”.

Adițional, Programul va asigura realizarea Capitolului 19 din Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru anii 2021-2027, care prevede consolidarea cooperării pe domeniile prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre, prin: consolidarea sistemelor de prognoză și avertizare timpurie privind riscurile situațiilor excepționale, colectarea și partajarea datelor de referință privind pierderile și daunele, pregătirea pentru un răspuns eficient prin schimburi de expertiză și bune practici, îmbunătățirea gradului de conștientizare a populației cu privire la riscurile situațiilor excepționale, încurajarea coordonării interinstituționale eficace și a legăturilor intersectoriale pentru a facilita asistența internațională în operațiunile de răspuns la situații excepționale, îmbunătățirea în continuare a capacităților de a primi și furniza asistență internațională, ș.a.

Elaborarea și implementarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025 are ca scop:

- consolidarea guvernării riscurilor situațiilor de urgență și excepționale;
- investiții în reducerea riscurilor situațiilor excepționale pentru reziliență;
- îmbunătățirea pregătirii pentru prevenirea situațiilor excepționale, răspuns eficient, recuperare, reabilitare și reconstrucție ulterioară în baza principului Build Back Better;
- consolidarea activității de comunicare și informare preventivă;
- dezvoltarea voluntariatului în situații de urgență și excepționale;
- îmbunătățirea gradului de informare și de cunoștințe despre reducerea riscului situațiilor excepționale, precum și consolidarea sistemelor de educație generală, în vederea dezvoltării culturii siguranței și a rezistenței populației;

- fortificarea capacităților grupului țintă (populației, autorităților administrației publice, sectorului privat, asociativ și voluntar) în gestionarea situațiilor de urgență și excepționale;
- reducerea mai eficace a riscului situațiilor excepționale prin întreprinderea unor acțiuni specifice de prevenire, de limitare a efectelor lor și de pregătire pentru acestea, precum și capacității de răspuns în situații excepționale;
- dezvoltarea și implementarea unui sistem de înștiințare a populației amenințate în cazul declanșării sau riscului producerii unor situații de urgență și excepționale;
- consolidarea capacităților rezervelor de stat și de mobilizare;
- reducerea timpului de răspuns la apelurile de urgență;
- renovarea parcului de autospeciale de intervenții ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) și îmbunătățirea dotării cu tehnică și echipamente adaptate tuturor tipurilor de intervenții;
- fortificarea capacităților pentru participare la misiuni internaționale prin operaționalizarea, dotarea și instruirea a 2 module specializate în cadrul IGSU;
- dezvoltarea Serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) prin antrenarea echipajelor SMURD la apelurile de urgență ale cetățenilor, precum și reglementarea procedurilor de transportare a cetățenilor aflați în dificultate în afara țării, inclusiv cu caracter medical.

Operaționalizarea obiectivelor generale ale Programului va fi asigurată prin următoarele obiective specifice:

1. (Obiectiv general) Consolidarea rolului de autoritate în domeniul situațiilor de urgență și excepționale:

1.1. Perfecționarea legislației în domeniul situațiilor de urgență și excepționale.

2. (Obiectiv general) Eficientizarea măsurilor de prevenire a situațiilor de urgență și excepționale:

2.1. Conceptualizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025;

2.2. Consolidarea activității de comunicare și informare preventivă;

2.3. Sporirea cu 3% a gradului de integrare și implicare a voluntariatului în viața comunității către anul 2025;

2.4. Creșterea calității procesului instituțional de expertiză în prevenirea situațiilor de urgență și excepționale.

3. (Obiectiv general) Modernizarea sistemului național de pregătire pentru situații de urgență și excepționale:

3.1. Dezvoltarea capacităților naționale de pregătire și instruire în situații de urgență și excepționale;

3.2. Valorificarea oportunităților de participare la instruire/exerciții pe plan internațional;

3.3. Fortificarea capacităților grupului țintă (populației, autorităților administrației publice, sectorului privat, asociativ și voluntar) în gestionarea situațiilor de urgență și excepționale;

3.4. Eficientizarea activității de administrare și consolidare a capacității rezervelor de stat și de mobilizare către anul 2025.

4. (Obiectiv general) Sporirea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență și excepționale:

4.1. Crearea către anul 2025 a condițiilor de muncă de calitate înaltă pentru a stimula creșterea eficienței angajaților din domeniul situațiilor de urgență și excepționale;

4.2. Asigurarea condițiilor, conform normelor, pentru toate tipurile de intervenții către anul 2025;

4.3. Creșterea capacității de furnizare a asistenței internaționale în materie de protecție civilă;

4.4. Sporirea rezilienței la situații care pun în pericol sănătatea oamenilor, către anul 2024.

Implementarea Programului se va realiza în două etape, în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea Programului de dezvoltare sectorială în domeniul gestionării situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025:

- 1) etapa I – anii 2022-2023;
- 2) etapa a II-a – anii 2024-2025.

4. Fundamentarea economico-financiară

Valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea Programului în perioada anilor 2022-2025 este de 2169898,0 mii lei, inclusiv 1857178,0 mii lei din bugetul de stat și 312720,0 mii lei din fondurile de asistență externă.

În conformitate cu pct.1 lit. f) din Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208 din 24.12.2015 „Privind Clasificația bugetară” (anexa nr. 7), pentru implementarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025 resursele financiare urmează a fi acoperite de următoarele subprograme:

- Protecția civilă și apărarea împotriva incendiilor (3702);
- Managementul deșeurilor radioactive (7006);
- Politici și management al rezervelor materiale ale statului (2701);
- Rezerve materiale ale statului (2702);
- Servicii de suport în domeniul rezervelor materiale ale statului (2703);
- Carabinieri (3504).

Subsidiar, finanțarea Programului și Planului de acțiuni de implementare a acestuia va fi realizată în conformitate cu resursele financiare planificate de autoritățile administrative responsabile de realizarea obiectivelor și implementarea acțiunilor planificate și prevăzute anual în bugetul de stat.

Adițional, vor fi identificate și sursele externe de finanțare pentru realizarea integrală a activităților planificate.

- „Alinierea țărilor politicii europene de vecinătate la Mecanismul de protecție civilă și instrumentele UE prin serii de exerciții (EURO-MED-REACT)”, donator - UE, valoarea proiectului constituie 847879,0 euro / bugetul IGSU 125802,0 euro;

- „Răspunsul comun eficient în situații de urgență transfrontaliere”, în cadrul Programului Operațional Comun România - Republica Moldova 2014-2020”, perioada de implementare 2022-2023, donator - UE, valoarea proiectului este de 2619405,29 euro / bugetul IGSU 1119809,09 euro;

- „Creșterea protecției populației în situațiile de urgență cauzate de dezastre naturale în zona transfrontalieră” IPPESA, donator - UE, valoarea proiectului constituie 333333,0 euro / bugetul IGSU 200000,0 euro;

- „Îmbunătățirea timpului de reacție pentru situațiile de urgență în zona transfrontalieră prin renovarea echipamentului și infrastructurii necesare pentru instruirea și gestionarea eficientă a populației în furnizarea primului ajutor”, donator - UE, valoarea proiectului constituie 326525,0 euro / bugetul IGSU 25000,0 euro;

- „Zona de cooperare transfrontalieră România-Moldova o zonă mai sigură prin îmbunătățirea infrastructurii de operare a Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD), creșterea nivelului de pregătire și menținerea capacității personalului de intervenție în situațiile de urgență” / Programului Operațional Comun

România – Republica Moldova 2014 – 2020”, donator - UE, valoarea proiectului este de 10026409,0 euro / bugetul IGSU 2240980,0 euro;

- „Cooperarea pentru prvinrea dezastrelor și monitorizarea mediului în Bazinul Mării Negre (CO-PREVENT)”, donator - UE, valoarea proiectului constituie 839154,0 euro / bugetul IGSU 130207,0 euro;

- „Îmbunătățirea capacităților de comunicare bazate pe TIC în zona transfrontalieră a României de Nord-Est - Republica Moldova”, donator - UE, valoarea proiectului constituie 2600626,27 euro / bugetul IGSU 1500832,27 euro;

- „Îmbunătățirea echipamentului pentru stingerea incendiilor”, donator - Guvernul Japoniei, valoarea proiectului este de 10,7 milioane euro.

Realizarea unor acțiuni ale Programului ar putea genera costuri suplimentare față de cele planificate, care nu pot fi estimate la momentul elaborării Programului și urmează a fi determinate pe parcursul implementării.

Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului de acțiuni, reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul propus spre aprobare corespunde structurii actelor emise de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și conține elementele componente prevăzute de tehnica legislativă.

Totodată, proiectul de hotărâre prevede modificarea sau elaborarea unor acte normative noi, conform planului de acțiuni de implementare a prezentului Program.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Conceptul Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025 este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne, în directoriul Transparența/Consultări publice/Inițierea elaborării actelor normative.

Subsidiar, proiectul Programului a fost consultat prealabil cu Congresul Autorităților Locale din Moldova și Asociația Obștească „Ștefan cel Mare și Sfânt”.

Totodată, proiectul actului normativ a fost consultat prealabil cu Cancelaria de Stat și Ministerul Finanțelor, iar propunerile și obiecțiile au fost luate în considerație și operate ajustările corespunzătoare.

7. Constatările expertizei anticorupție

În conformitate cu art. 28 alin. (2) litera a) din Legea integrității nr. 82/2017, proiectul Programului este exceptat de la expertiza anticorupție.

8. Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi supus expertizei juridice.

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU